

Raaseporin Bergmon ranta-asemakaava- alueen luontoselvitys 2021

Timo Metsänen
5.10.2021

LUONTOSELVITYS
METSÄNEN

Adelenpolku 2 B, 00590 Helsinki | +358 44 54 84 625 | www.metsanen.com

1 JOHDANTO.....	3
2 ALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS.....	3
3 AINEISTOT, MENETELMÄT, SELVITYKSET JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT. 4	
3.1 Aiemmat tutkimukset ja selvitykset.....	4
3.2 Vuonna 2021 tehdyt kartoitukset.....	5
3.2.1 Lakikohteet ja luontotyypit.....	5
4 KOHTEEN KUVAUS JA TULOKSET.....	6
4.1 Yleiskuvaus.....	6
4.2 Luontotyyppien arviointi ja kuvaukset.....	6
4.2 Lakikohteet.....	14
5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET.....	16
5.1 Johtopäätökset.....	16
5.2 Suositukset maankäyttöön.....	16
5.3 Suositukset jatkoselvityksistä ja toimenpiteistä.....	17

Kannen kuva: Bergmon alueelle tyypillistä kalliometsää © Timo Metsänen, 2021

Karttojen pohjakartat © Maanmittauslaitos, 2021.

1 JOHDANTO

Oy Sjäkulla Ab tilasi keväällä 2021 Luontoselvitys Metsänen Oy:ltä Raaseporin Bergmon alueelle luontoselvityksen joka sisälsi kyseisen asemakaava-alueen laajennusosien ns. lakikohteiden ja arvokkaiden luontotyyppeiden kartoittamisen. Kartoitusten tavoitteena oli tuottaa alueelta maankäytönsuunnittelua ja rakennusten sijoittelua varten riittävät luontotiedot.

Työ käsitti olemassa olevien lajiaineistojen hankkimisen ja tulkinnan, maastoinventoinnit, lajeille soveltuvien elinympäristöjen potentiaalisuuden arvioinnin ja kasvillisuuden inventoinnin. Maastotyöt alueelle tehtiin 29.7. ympäristösuunnittelija (AMK) ja luontokartoittaja (eat) Timo Metsänen toimesta.

Metsänen toimii luontokartoitusalaalla itsenäisenä yrittäjänä ja omaa lähes kahdenkymmenen vuoden kokemuksen erilaisten luontokartoitusten laatimisesta.

2 ALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Raasepori sijaitsee läntisellä Uudellamaalla, pääosin hemiborealisella kasvillisuus- eli tammivyöhykkeellä. Bergmon kaava-alue sijaitsee Bromarvissa, noin 10 km keskustasta lounaaseen, Vättlaxin eteläosassa. Alla on esitetty kohteen sijainti yleiskartalla ja peruskarttapohjalla (Kuva 2.1.). Selvitysalueen pinta-ala on noin 28,3 hehtaaria.

Kuva 2.1. Alueen sijainti ja selvitysalueen rajaus peruskarttapohjalla.

3 AINEISTOT, MENETELMÄT, SELVITYKSET JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Kartoituksen tarkoituksena oli tuottaa asemakaava-alueelta laadukas ja maankäyttö- ja rakennuslain mukainen riittävä selvitys kohteen maankäytönsuunnittelua ja luontovaikutusten arviointia varten ns. lakikohteiden sekä luontotyyppien osalta.

3.1 Aiemmat tutkimukset ja selvitykset

Alueen länsi- ja pohjoispuoli on sisältynyt aiemmin tehtyyn luontoselvitykseen (Siitonen, 2018), jossa kartoitettiin alueen luontotyyppejä ja pesimälinnustoa.

Lisäksi työtä varten oli käytössä suunnitelmakartta uusien rakennuspaikkojen sijainnista. Kuva 3.1.

Kuva 3.1. Alueelle kaavailtujen rakennusalojen alustavat sijainnit.

3.2 Vuonna 2021 tehdyt kartoitukset

3.2.1 Lakikohteet ja luontotyytit

Alue kierrettiin läpi jalkaisin samalla havainnoiden alueen kasvillisuutta, elinympäristöjen luonnontilaisuutta ja mahdollisia luontoarvoja. Kaikki kaavailut uudet rakennuspaikat tarkastettiin. Rakennuspaikoilta ja alueelta laajemminkin on etsitty luonnonsuojelulain (29 §) suojeltavien luontotyyppien, metsälain (10 §) erityisen arvokkaiden elinympäristöjen ja vesilain (2 luvun 11§:n mukaisten kohteiden sekä 3 luvun 2 § kohdan 8 kohteiden) luontotyyppien lisäksi muita luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä kohteita. Luontotyyppikartoituksen osana etsittiin huo-

mionarvoisia putkilokasveja.

Luontotyyppien tunnistaminen ja rajaaminen perustuu pääasiassa kasvillisuuteen. Kasviston perusteella tunnistetaan ja rajataan alueella mahdollisesti esiintyvät uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit noudattaen julkaisun ”Suomen luontotyyppien uhanalaisuus” (Kontula & Raunio 2018) luokittelua. Alustavat rajaukset hahmoteltiin maastossa ja tarvittaessa kuvioiden rajoja tarkennettiin ilmakuvien perusteella jälkikäteen. Kulinkin kuviolta laadittiin kasvillisuuskuvaus ja määritettiin luontotyyppi sekä arvioitiin sen edustavuutta.

4 KOHTEEN KUVAUS JA TULOKSET

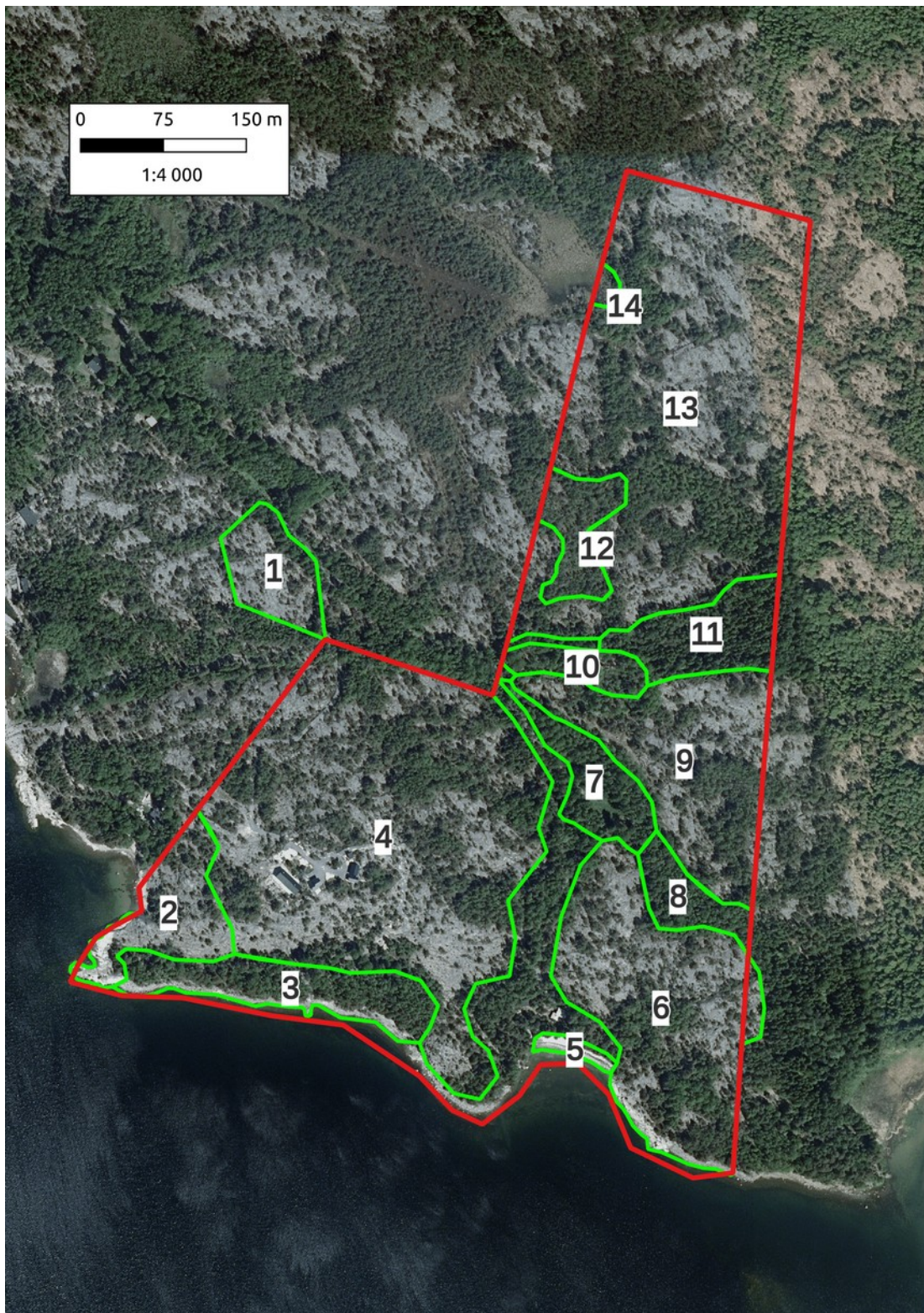
4.1 Yleiskuvaus

Bergmon selvitysalue sijaitsee Bromarvissa, noin 10 km keskustasta lounaaseen, Vättilaxin eteläosassa. Alueella on olemassa olevia vapaa-ajan-asuntoja, niille johtavat tiet, pääasiassa kallioisia metsiä ja meren rantaa. Alueen ortoilmakuva esitetään kuvan 4.1. kartalla. Alueen luontotyypit koostuvat pääosin kalliometsistä ja muista metsistä sekä muutamista rantakohteista, ja kahdesta suotyyppistä. Lisäksi alueella on muuntuneita luontotyyppisiä, kuten entiset niityt.

4.2 Luontotyyppien arviointi ja kuvaukset

Alueelta rajattiin neljätoista luontotyyppikohdetta tai ympäristökokonaisuutta, jotka esitetään kuvan . Selvitysalueella tavatut luontotyypit tai ympäristökokonaisuudet esitetään kuvan 4.1 kartalla. Luontotyyppikuvioiden kuvauksissa oleva numero viittaa tähän kuviokarttaan. Luontotyyppien ominaispiirteissä on vaihtelua ja eri tyyppisiä esiintyy usein pieninä laikkaina tai sekatyyppeinä toistensa lomassa.

Kohteiden edustavuutta arvioitiin viisiportaisella asteikolla: erinomainen–hyvä–kohtalainen–heikko–ei luontotyyppi. Edustavuuteen vaikuttaa mm. kuinka hyvin kohteen ominaispiirteet vastaavat tyyppin kuvausta, lajistoa, puuston ikää ja erirakenteisuutta, lahoppuuston määrää, vesitaloutta sekä vieraslajien esiintyminen.

Kuva 4.1 Bergmon selvitysalue ilmakuva pohjalla ja luontokuviot.

Luonnontilaisuutta arvioitiin neljäportaisella asteikolla: Luonnontilainen–vähän heikentynyt–heikentynyt–täysin muuttunut.

Luokat pohjautuvat Natura -luontotyyppien inventointiohjeen määrittelyihin (Airaksinen, A & Karttunen, K. 2001) ja uhanalaisten luontotyyppien kuvauksiin (Kontula, T. & Raunio, A. 2019).

Luontotyyppin uhanalaisuusluokka on ilmaistu yleisesti käytetyllä kirjainlyhenteellä: EN erittäin uhanalainen, VU vaarantunut, NT silmälläpidettävä, DD tiedot puutteelliset eli luontotyyppin uhanalaisuutta ei ole Suomessa arvioitu.

1. Kallio–tuore kangas

Pieniä mäntyjä, avokalliota, palleroporonjäkälä, vaaleaporonjäkälä, harmaaporonjäkälä, tierasammalia, kanerva, metsälauha, rupijäkälä. Luontotyyppinä lähinnä karu kalliotierasammalkallio (LC).

Edustavuus: hyvä

Luonnontilaisuus: vähän heikentynyt

Kuva 4.2. Läntisin rakennuspaikka.

Tien laidassa oleva metsäkaistale on tuoretta mustikkatyypin kangasta (MT): kuusi, koivu, mänty, haapa, mustikka, puolukka, seinäsammal, kerrossammal ja sananjalka. Puustoa harvennettu. Ikää niillä noin 60–80 vuotta.

Edustavuus: kohtalainen
Luonnontilaisuus: heikentynyt

2. Rantakallio

Silokallioita, paikoin mäntyä, variksenmarja, sianpuolukka, metsälauha, kataja. Puusto vanhaa +150 vuotta. Avokalliolla kanerva, jäkäliä, tierasammalia, ahosuolaheinä ja isomaksaruoho. Luontotyyppinä karu merenrantakallio (LC)–kalliometsä (NT).

Edustavuus: hyvä
Luonnontilaisuus: vähän heikentynyt

3. Rantametsä

Sekametsää; mänty, haapa, ja koivu, noin 80–100 -vuotiasta. Muuta lajistoa: sananjalka, kataja, vadelma, mustikka, puolukka. Osin harvennettu. Kuvion ja kallion välissä kulkee tiepohja.

Edustavuus: heikko
Luonnontilaisuus: heikentynyt

4. Kallioalue

Osin jo rakennettu, pääosin avoin kallioalue, johon sisältyy pienempiä kalliometsiä. Luontotyyppinä lähinnä kalliometsää (NT) ja karua poronjäkälä-sammalkalliota (NT).

Edustavuus: hyvä–kohtalainen
Luonnontilaisuus: vähän heikentynyt–heikentynyt

5. Ranta

Mökkiranta, joka säilynyt melko luonnontilaisena. Luontotyyppinä Itämeren sora- ja somerikkoranta (LC). Rannalla kasvoi hanhentatar. Kuva 4.3.

Edustavuus: hyvä
Luonnontilaisuus: vähän heikentynyt

Kuva 4.3. Nykyisen mökin edustan sorarantaa.

6. Kalliometsä

Kuvion eteläosaan on kaavailtu uutta rakennuspaikkaa, joka on pienen avoimemman rantakallion ja puustoisemman kallion alueella. Avoimella osalla kasvaa muutamia pieniä mäntyjä, kanervaa ja mm. metsälauhaa ja lampaannataa.

Puustoinen osa kasvaa mäntyä, kuusta, katajaa, kanervaa ja puolukkaa. Sisempänä on vielä haapaakin. Rantapuut ovat vanhoja noin 200-vuotiaita, sisempänä alle 100-vuotiaita.

Luontotyyppinä pääosa alueesta on lähinnä kalliometsää (NT) ja karua poronjäkälä-sammalkalliota (NT).

Kallioiden ja rakennuspaikan pohjoispuolella kosteampi pieni haavikko, jossa vähän lahoppuuta sekä kasvillisuudessa mm. pikkutalvikkia ja mustikkaa. Tästä pohjoiseen ja luoteeseen on taas kalliota, joilla kasvaa samaa

kalliometsälajistoa kuin aiemmillä vastaavilla luontotyypeillä. Lisäksi havaittiin kallioimarre, kangasmaitikka ja isomaksaruoho.

Kuva 4.4. Kuva kaavailulta rakennuspaikalta merelle päin.

7. Vanha niitty

Metsittynyt vanha niitty, jolla kasvaa jo melko kookkaita haapoja ja koivuja, pari pientä kuusta. Runsaasti eri heiniä. Muuta ylöskirjattua lajistoa: metsäkorte, kangasmaitikka, hiirenvirna, koiranheinä, niittynurmikka, särmäkuisma, vadelma, niittynätkelmä, nokkonen, ranta-alpi, suo-ohdake, rönsyleinikki, tummarusokki ja mesiangervo. Kohde muuttuu kuivemmaksi pohjoisosastaan, mm. mansikka, kataja, hietakastikka.

Ei luontotyyppi.

Kuva 4.5. Entistä metsittynyttä niittyä alueen keskiosassa.

8. Välimetsä

Kallioiden väliin jäävä lähinnä tuoreen kankaan mustikkatyypin kangas-metsäkuvio, joka on osin hieman soistunut. Kuusi, haapa, koivu. Keskellä kuviota on kausikosteikko, jossa kasvaa mm. korpirahkasammal, luhtasara, suopursu ja mättäillä mustikka, tervaleppä ja puolukka. Kuvion läpi kulkee riistapolku. Pientä lahopuuta on runsaasti. Puuston ikä noin 60–80 -vuotiasta.

Edustavuus: heikko

Luonnontilaisuus: heikentynyt

9. Kalliometsä

Alueen kolmas laajempi kalliometsä. Samantyyppinen kuin kuviot 4. ja 6. Myös kasvillisuus samankaltaista. Luontotyyppinä pääosa alueesta on lähinnä kalliometsää (NT) ja karua poronjäkälä-sammalkalliota (NT).

10. Vanha niittyalue

Toinen, vanha niittykohde. Kasvillisuuteen kuuluu mm. ojakärsämö, ahorvokki, tuhkapaju, korpirahkasammal, rätvänä, röyhyvihviä, kurjenjalka, ja pullosara. Kuvion reunassa haapoja. Vanhat ojat ovat näkyvissä.

Ei luontotyyppi

11. Ojanvarsimetsä

Ojan varsi on mustikka tyyppin tuoretta kangasta. Puusto on noin 40–60 -vuotiasta, seassa joitain vanhempia puita (haapa ja mäntyjä). Aluskasvillisuutta vallitsee mustikka, seinäsammal ja kerrossammal. Vaihettuu nopeasti korkeuskäyrää kalliometsäksi.

Luontotyyppinä muuttunut, ei luokiteltu.

12. Räme

Isovarpuräme (NT–VU). Etelä-Suomessa isovarpuräme on uhanalainen luontotyyppi. Puusto kasvaa pääasiassa mäntyä, joka on keskimäärin ainakin 200-vuotiasta. Vallitseva varpu on suopursu. Muuta lajistoa variksenmarja, juolukka, lakka ja pohjalla rahkasammalia. Kuva 4.6.

Edustavuus: hyvä

Luonnontilaisuus: luonnontilainen

13. Kalliometsät

Neljäs laaja kalliometsäkokonaisuus alueella. Puusto on mäntyvaltaista ja väleissä kosteampia juotteja, joissa kasvaa mm. mustikkaa, suopursua, variksenmarjaa, juolukkaa, jopa sulkasammalta. Isoimmat alat ovat jo jonkinlaisia rämemuuntumia. Kallioiden lajisto samantyyppistä kuin muillakin alueen kalliometsäkohteilla. Pohjoisosan läpi kulkee sähkölinja.

Edustavuus: erinomainen–hyvä

Luonnontilaisuus: vähän heikentynyt

Kuva 4.6. Pohjoisosan isovarpurämettä.

14. Neva

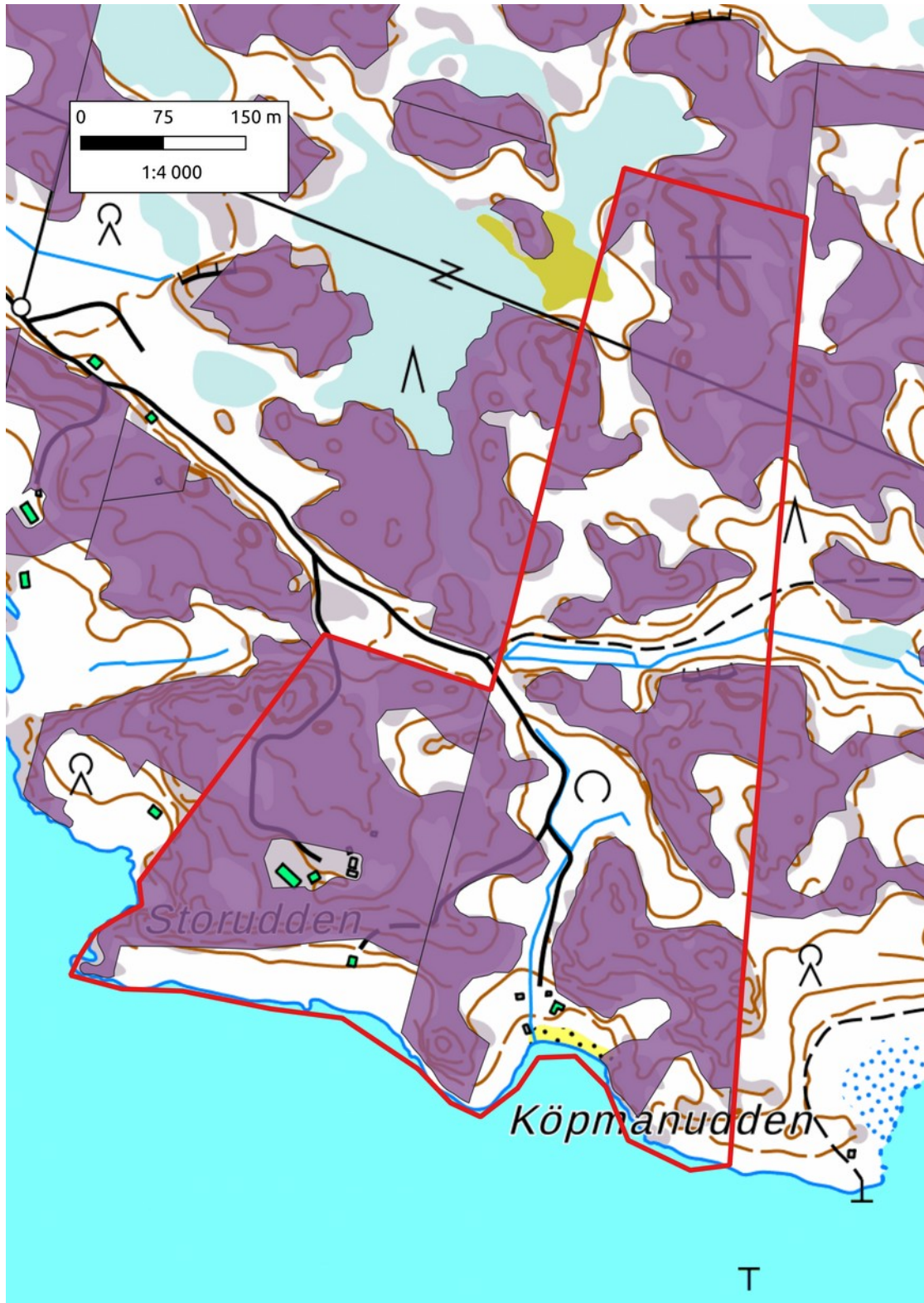
Selvitysalueen puolelle tulee pieni osa nevaa, jolla kasvaa mm. pullosaraa, jouhisaraa, tupasvillaa, kapealehtikihokkia, karpaloo ja suokukkaa. Neva vaihtuu nopeasti kankaaksi kapean rämeen kautta. Suoluontotyypinä kohde on tästä nurkasta lähinnä saranevaa (NT-VU), joka on Etelä-Suomessa luokiteltu vaarantuneeksi luontotyypiksi.

Edustavuus: erinomainen–hyvä

Luonnontilaisuus: luonnontilainen

4.2 Lakikohteet

Selvitysalueelta ei ollut pohja-aineistoissa tietoja luonnonsuojelulain, metsälain tai vesilain luontoarvokohteista. Alueelta ei löydetty kauden 2021 selvityksissä vesi- tai luonnonsuojelulain mukaisia kohteita. Metsälain 10§; arvokkaina elinympäristöinä voidaan pitää kaikkia alueen puuntuotannollisesti vähätuottoisia kallioita–kalliometsiä, jotka ovat avoimia–melko avoimia. Nämä alueet, jotka perustuvat Suomen Metsäkeskuksen kasvupaikkaluokkaan 'kalliomaa ja hietikko' esitetään kuvan 4.7. kartalla.

Kuva 4.7. Alueen kasvupaikkaluokaltaan kalliomaaksi merkityt alueet.

Asemakaava-alueilla metsälaki on voimassa vain metsätalouteen osoite-
tuilla kohteilla. Metsälain mukaiset kohteet ovat perinteisesti kuitenkin
kartoitettu luontoselvityksissä ja ne omalta osaltaan kuvaavat kohteen
tiettyjä metsäluontoarvoja.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

5.1 Johtopäätökset

Selvitysalueella on vuoden 2021 luontoselvityksessä tehtyjen havaintojen
valossa ainakin kaksi huomionarvoista luontotyyppikohdetta. Kohteet 12
ja 14. ovat Etelä-Suomessa uhanalaisia luontotyyppisiä, joiden edustavuus
oli vähintään hyvä ja ne olivat luonnontilaisia.

5.2 Suositukset maankäyttöön

Uhanalaisten luontotyyppien huomioimisesta maankäytönsuunnittelussa
ei ole suoraan säädetty laissa. Maankäyttö- ja rakennuslaissa (54§) on
maininta, että ”Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaa-
lia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää.”

Edustavia (erittäin hyvä–hyvä) ja luonnontilaisuudeltaan (luonnontilaisia
tai vähän heikentyneitä) uhanalaisia luontotyyppisiä voidaan pitää kysei-
sen lain tarkoittamina erityisinä luonnonarvoina. Usein näihin luontotyy-
peihin liittyy myös muita suojeluarvoja. Todennäköisesti mitä tarkempia
lajisto- ja luontoselvityksiä uhanalaisilla luontotyypeillä tehdään, sitä
enemmän huomionarvoisia lajeja löydettäisiin esimerkiksi sammalista,
kääväkkäistä ja selkärangattomista sekä myös linnuista.

Edellä olevan perusteella uhanalaiset ja edustavuudeltaan erinomaiset-
hyvät kohteet suositellaan rajattavan rakentamisen ulkopuolelle ja suo-
jeltavan tai huomioitavan muuten sopivin kaavamerkinnöin ja -määräyk-
sin.

Alueen tunnistetut metsälakikohteet suositellaan rajattavan ao viran-
omaisen eli Suomen metsäkeskuksen toimesta ja huomioitavan jatkossa
alueen metsätaloustoimissa.

Metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen metsiä tulee hoitaa siten,
että monimuotoisuuden kannalta tärkeät elinympäristöt ja niiden ominai-

suuspiirteet säilyvät.

Varovaisten toimenpiteiden tekeminen on mahdollista, mutta toimenpiteissä on säilytettävä elinympäristölle erityinen vesitalous, puuston rakenne, vanhat ylispuut, kuolleet ja lahot puut sekä huomioitava kasvillisuus, maaston vaihtelevaisuus ja maaperä. Erityisen tärkeissä elinympäristöissä ei saa tehdä uudistushakkuita, metsätietä, kasvupaikalle ominaisen kasvillisuuden vahingoittavaa maanpinnan käsittelyä, ojitusta, purojen ja norojen perkausta eikä käyttää kemiallisia torjunta-aineita.

5.3 Suositukset jatkoselvityksistä ja toimenpiteistä

Tiedot metsälain mahdollisista kohteista on suositeltavaa toimittaa Suomen Metsäkeskukselle ja raportin tulokset on suositeltavaa toimittaa myös tiedoksi Raaseporin kaupungille.

LÄHTEET

Hotanen, J-P., Nousiainen, H., Mäkipää, R., Reinikainen, A. & Tonteri, T. 2013: Metsätyypit – opas kasvupaikkojen luokitteluun. Metsäkustannus. 192 s.

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2 – luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristö 5 | 2018. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Siitonen, M. 2018. Raasepori, Bromarv Storudden. Ranta-asemakaavan luonto- ja maisemaselvitys 2018. Sähköinen dokumentti 3.10.2019.

LIITTEET

Sähköinen paikkatietoaineisto